

Slutrapport från nätverket för Odontologi för arbete med den nya utbildnings- och examensstrukturen

Nätverkets deltagare och antal möten

I nätverket deltar de Odontologiska institutionerna vid Umeå universitet, Göteborgs universitet och Karolinska institutet samt Odontologiska fakulteten vid Malmö högskola. Vid vart och ett av dessa fyra lärosäten ingår programmen för tandläkarutbildning, tandhygienistutbildning och tandteknikerutbildning. Dessutom ingår programmen för tandhygienistutbildning vid Karlstad universitet, Högskolan Dalarna, Högskolan Jönköping och Högskolan Kristianstad.

Vi har hittills träffats två gånger och kommer att träffas ytterligare en gång i samband med Forum för Odontologisk Grundutbildning (FOG) i Malmö i mars. På grund av svårighet för enskilda lärare att lämna arbetsplatsen för att delta i ett möte, har vi vid två tillfällen valt att träffas i anslutning till FOG, det andra av dessa tillfällen är nu i mars. I mellantiden har vi kommunicerat med varandra med hjälp av e-post och telefon rörande enskilda frågor.

De två första mötena har ägnats generella examina i våra yrkesutbildningar och hur de kan integreras. Vi har också diskuterat rörlighet nationellt och internationellt samt överensstämmelse mellan mål, innehåll och examination i kurserna (constructive alignment). ECTS presenterades och diskuterades vid första mötet och gav oss en gemensam grund som gör att vi ansett att vi inte behöver diskutera ECTS ytterligare.

Generella examina i de odontologiska utbildningarna

Mycket av diskussionen under de två första mötena gällde integreringen av generella examina i våra yrkesutbildningar. Målen för de generella examina beskriver en högre vetenskaplig kompetens på alla nivåer än vad som hittills har uppnåtts i de odontologiska utbildningarna och vi är överens om att det är angeläget för alla yrkesgrupperna att de uppnås.

Tandhygienistexamen erhålls efter en tvåårig högskoleutbildning som vid flera lärosäten har utvecklats till en treårig utbildning, dock utan att målen som gäller för kandidatexamen har blivit tydligt formulerade i programmen. Vi har diskuterat innebörden av målen för generella examina, i detta fall kandidatexamen och hur studenterna skall kunna nå målen bl. a. genom det självständiga arbetet. Vid de lärosäten där tandhygienistutbildningen är tvåårig finns det en ettårig påbyggnadsutbildning, huvudsakligen inriktad på att nå målen i kandidatexamen, för de studenter som önskar. Vid de lärosäten som redan nu tillfogat ett tredje år till tandhygienistutbildningen, måste man se över det självständiga arbetet och andra undervisningsmoment av vetenskaplig karaktär för att säkra att målen för kandidatexamen kan nås. Vid mötet menar alla som företräder tandhygienistutbildningarna i Sverige att man planerar att ge möjlighet för alla tandhygieniststuderande att få en kandidatexamen och därmed möjlighet till examen på avancerad nivå och på forskarnivå. En kurs på avancerad nivå för tandhygienister (magisterutbildning) finns redan vid Högskolan Kristianstad och den är öppen för alla tandhygienister i landet med kandidatexamen.

Tandteknikerutbildningen är en treårig högskoleutbildning som leder till tandteknikerexamen. Utbildningen innefattar ett självständigt arbete om 15 hp och studenterna bedöms uppfylla målen för såväl kandidatexamen som tandteknikerexamen.

Av framtida intresse är nu att samlas kring frågor för att utveckla någon form av nationell satsning och struktur för en framtida magisterutbildning. Utbildningsföreträdarna planerar att hjälpas åt med att se vilka typer av påbyggnadskurser som kan erbjudas inom respektive utbildningsort. Kurser på avancerad nivå förekommer redan vid enskilda lärosäten exempelvis Malmö högskola där en magisterutbildning i tandteknik funnits några år och dit studerande söker sig även från andra regioner.

Tandläkarutbildningen är en femårig högskoleutbildning som leder både till vetenskaplig kompetens och till kompetens som är direkt knuten till professionen. Målen i masterexamen beskriver dock en tydligare och djupare vetenskaplig kompetens än den som beskrivs i tandläkarexamen och vi diskuterar det eventuella värdet av att tillfoga masterexamen till tandläkarutbildningen. Enligt högskoleverket måste en examen på grundnivå alltid föregå en examen på avancerad nivå varför en kandidatexamen måste läggas in i tandläkarutbildningen efter tre år om studenterna skall kunna få ut en masterexamen efter fem år. De flesta lärosäten har planerat att ge kandidatexamen endast till de studenter som önskar avsluta tandläkarutbildningen i förtid, varför det är oklart om dessa lärosäten kan kombinera tandläkarexamen och masterexamen. Malmö högskola kommer dock att tillfoga både kandidatexamen och masterexamen till tandläkarutbildningen. I samband med våra möten 2007 lyckades vi inte få klarhet i om studenter trots allt kan få möjlighet att ta ut en masterexamen efter fem års högskolestudier när målen är uppfyllda utan att först har avlagt examen på grundnivå. Eftersom förutsättningarna måste vara desamma för alla långa högskoleutbildningar i landet räknar vi med att reglerna kommer att bli tydligare efter hand. Tillträde till forskarnivå påverkas inte av om tandläkarna har masterexamen eller ej eftersom Tandläkarexamen också ger tillträde till forskarnivå.

Förväntade studieresultat för kurser och program

Diskussioner om förväntade studieresultat (mål) för kurser och program på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå inleddes under det första mötet då vi diskuterade hur man kan skriva förväntade studieresultat för kurser på grundnivå och avancerad nivå. Detta kommer att följas upp vid nästa möte då en grundligare genomgång planeras av hur man uppnår ett bra samband mellan förväntade studieresultat, kursens innehåll och bedömningen av att de förväntade studieresultaten uppnåtts (constructive alignment).

Uppföljning av planerat arbetssätt

Genom nätverket för Odontologi har företrädare för alla de odontologiska utbildningarna träffats, diskuterat specifika utbildningsfrågor och i viss mån planerat utbildning tillsammans. Att arbeta gemensamt med specifika frågor som t.ex. ECTS, sambandet mellan mål, kursinnehåll och bedömning (constructive alignment) och hur vi skall kunna underlätta för våra studenter att förlägga en del av sina studier i annat land, är värdefullt. Fokuseringen på speciella frågor som följs upp vid flera på varandra följande möten, ger kontinuitet och utvecklingspotential. I landet finns

tandläkarutbildning på fyra lärosäten, tandteknikerutbildning på fyra och tandhygienistutbildning på åtta lärosäten. Tillsammans blir det 16 utbildningsprogram vars företrädare nu har träffats vid ett par tillfällen och som kommer att kunna fortsätta träffas inom ramen för det årliga Forum för Odontologisk Grundutbildning. Ett viktigt mål att uppnå är att de odontologiska utbildningarna har liknande standard avseende de pedagogiska kvaliteterna som framhålls i Bologna-processen.

Redogörelse för förväntade resultat

De resultat vi redan uppnått är en gemensam syn på ECTS och en kännedom om varför det är en viss variation mellan lärosätena. Att förhålla sig till ECTS är därför inte längre något stort problem för de odontologiska utbildningarna. Ett annat resultat vi uppnått är en överenskommelse om att koppla generella akademiska examina till våra odontologiska professionsutbildningar. Beträffande tandläkarutbildningarna kommer det sannolikt att ske på olika sätt men alla känner till hur och varför det är skillnader.

Resultat som vi förväntar oss att uppnå är att alla som arbetar med odontologiska utbildningar skall kunna formulera sådana mål och kompetenser som är relevanta för respektive yrkesverksamhet, kunna planera kurser på ett sådant sätt att målen kan nås samt kunna bedöma att den enskilde studenten har nått de uppsatta målen. Ett annat resultat som vi avser att uppnå är att fler studenter förlägger en period av sina studier utomlands.

Andra aspekter av betydelse för studenternas rörlighet som uppnåtts under arbetets gång

Både inom tandhygienistutbildningen, tandteknikerutbildningen och tandläkarutbildningen förekommer internationellt utbyte i olika omfattning på olika lärosäten. Erasmusutbyte på 3 månader finns inom alla utbildningarna men aktiviteten är inte så hög. *Tandhygienistutbildningarna* har 1 vecka för internationellt utbyte, man åker till varandra. De har även ett nätverk för internationellt utbyte i minst 10 dagar. Minst 3 lärosäten skall vara med. För tandhygienistutbildningarna finns också en nätbaserad internationell kurs som sköts från Melbourne.

Tandteknikerutbildningarna har 1 vecka för nationellt utbyte. De upplever att intresset för internationellt utbyte för närvarande är svagt men nätverket kan ge inspiration och stöd för att utveckla bättre möjligheter.

Tandläkarutbildningarna har Erasmusutbyte på 3 månader, men upplever att studenterna inte är så villiga att åka iväg, de är ofta rädda för att förlora något. Vi diskuterar möjligheten att inrätta en internationell termin som lämpar sig extra bra för utbyte. Stockholm och Umeå planerar termin 8 och Göteborg termin 9. Stockholm planerar att ge valbara kurser (electives) som då skulle kunna väljas också av tandläkarstuderande från andra lärosäten i Sverige och andra länder.

Vid kommande möte kommer vi särskilt att diskutera studenternas möjlighet att studera en period i annat land. Vid tandläkarutbildningen på Malmö högskola görs förändringar på avancerad nivå som skall göra det lättare för studenterna att studera

3 månader i ett annat land. Tandläkarutbildningarna i Stockholm och Umeå har en ganska stor internationell utbytesverksamhet och kommer att dela med sig av sina erfarenheter vid kommande möte. En aspekt av betydelse för studenternas rörlighet som hittills framkommit är att de bedömningar och examina som studenterna missar på hemmalärosätet under sin utlandsvistelse måste kunna ersättas med motsvarande bedömningar av de studieresultat och de kliniska erfarenheter som studenterna gör på det universitet de gästar. De skall helst inte behöva komplettera med kursavsnitt eller examina när de kommer tillbaka.

Summary

The network for Odontology is a valuable forum for educators within Odontology to meet. Important objectives are to develop the educational qualities emphasized in the Bologna process. Results so far are that the bachelor degree is integrated in the education for dental technicians and integrated or given as an eligible course for dental hygienists, thus giving the possibility for all dental technicians and dental hygienists to continue their studies at advanced level and research level (second and third cycle) if they want to. For the dentists the admission to studies on research level (third level) is open with and without master degree.

The work on constructive alignment at the course level continues. The possibilities for international exchange for the students in the three educational programmes exists at some extent and improvements are planned for.

Malmö den 29 februari 2008

Kerstin Petersson
Professor, projektledare

Avd för endodonti
Odontologiska fakulteten
Malmö högskola
205-06 Malmö

Bilaga. Ekonomisk redovisning